

Cada acabament de curs, se sol apoderar dels professors un agònic aire de decepció: senten que hi ha autèntics oceans d'ignorància i molta terra mental per treballar en els alumnes a l'institut. I se solen sentir impotents, a més d'estragats.

A més a més, solen ser una mica tremendistes: ara la bèstia negra és la sacrosanta cultura de masses, que tot ho abassega. El professor, armat amb un guix, intenta cridar l'atenció de certs adolescents amb els ulls clavats a l'aire d'estiu que s'ensuma en la lluminositat dels matins, en la xafigor de les tardes, en la mirada perduda dels nois en l'escot de les noies.

Sap que els seus alumnes viuen immersos en la cultura de masses, en la cultura de la televisió. Escriu a la pissarra una breu explicació i traça una ratlla clara, rotunda, com un gran esvoranc: avantatges i desavantatges de la cultura de masses.

Tots queden una mica parats: volien fer debat, però no pretenien pas pensar. El professor sap que l'ensenyament és, cada cop més, asèptic, formal, i les opinions són relatives i cadascú les defensa segons criteris capriciosos. Per això, dirimir què té de bo la cultura de masses i què té de dolent sembla que pertanyi a una altra galàxia.

Així i tot, hom escolta. No tot són desgràcies: la informació és fluida i els ciutadans saben algunes coses, poques, però més que un ciutadà de principis de segle que era obligat a fer la mili durant tres anys a l'Àfrica sense remissió fent una guerra colonial que anava contra els seus interessos. Ara això no fóra possible perquè el control sobre el govern i les classes dominants sembla més eficaç. A més a més, les classes populars tenien moltes ganes de modernitzar llur vida: per això mira la tele, perquè li mostra els nous models de cotxes, perquè li ofereix distraccions fàcils i massives com el futbol o perquè li brinda emocions senzilles en forma de culebrons.

Ara bé, el professor sap que ha d'aprofitar aquella ocasió de perplexitat per sublevar les consciències. Seran pocs els que ho aprofitaran, però més val pocs que cap. La llista de desavantatges creix: la cultura de masses és acrítica: tot està bé com està. I no cal rumiar res —rumiar és de rucs, recorda un noi perfectament instal·lat en un món quiet. La tele crea adicció: pren hores a manta que s'escolen per l'aigüera. Estimula el con-

sum desafortat: els ciutadans passen a ser consumidors que han de treballar deu hores al dia per poder consumir a raig fet.

I, finalment, el professor diu: s'oposa a la cultura acadèmica? I algunes noies fan capcinades d'aprovació. —Per què? Perquè la cultura de masses és fàcil. Només exigeix prémer un botonet i anar fent *zapping* mentre la cultura acadèmica reclama llegir molt, estudiar molt i exigeix escriure bastant. El llegir forma part del pa de cada dia del bon estudiant.

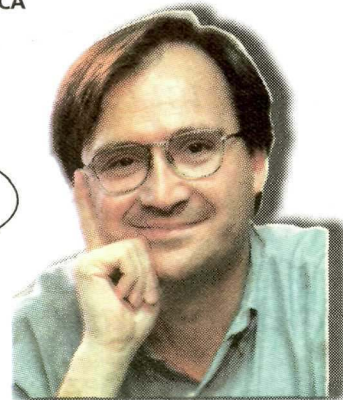
Al qui està immers en la cultura de masses no li cal llegir ni els prospectes de les medecines. I, a més, la cultura acadèmica contínuament fa anar el llenguatge de manera precisa per establir distincions, mentre que el llenguatge televisiu juga amb imatges connotatives de prestigi i de poder i no s'està de galejar els comportaments ximpls —com al *Gran hermano*. Llavors, els alumnes riuen. El professor, aleshores, els explica un anunci de telèfons mòbils en què, primer, una massa grisa escolta un home gris que parla amb tedi complet. Després sorgeixen micròfons de tot arreu i músiques angelicals, i sembla que donin la veu a tota la massa de gent. Tothom pot parlar. S'han venut tres milions de mòbils, però: a quins interessos serveix la companyia de telèfons mòbils?

Hi ha un silenci espès, se sent passar una mosca.

Tots se n'adonen que serveix els interessos dels seus accionistes i propietaris, no pas els seus interessos de ciutadans. Tindre un telèfon mòbil no et fa ni més savi ni més lliure, ans al contrari, t'acolla.

Sona el timbre del canvi de classe. El professor es pregunta: ensenyar és traure els alumnes de la cultura de masses? Si fos així, és empresa de titans més que de professors. A més a més, alguns viuen tan plàcida i còmodament en les seues aigües calentones que arriben fins al genoll. S'hi troben bé. Per què sortir-ne?, deuen dir.

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

LECTURAS

18-6-00